

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO**

Seduta ta' l-10 ta' Novembru, 2004

Citazzjoni Numru. 1765/2001/1

Armando Tramontano
vs
Dragonara Casino Limited

Il-Qorti,

A. CITAZZJONI:

Rat ic-citazzjoni ta' l-attur li biha ppremetta:

Illi f'Awissu 2000 l-attur gie mwaqqaf milli jidhol fid-
Dragonara Casino.

Illi l-attur hass li dan l-agir arbitrarju u infondat.

Peress li l-attur qatt ma gie moghti r-raguni ghaliex ma
jistax jidhol fil-Casino u l-anqas inghata l-opportunita` li
jispjega ruhu qabel ma ttiehdet id-decizjoni li ma jistax
jidhol fil-Casino.

L-attur talab lill-Qorti:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Tordna lis-socjeta` konvenuta biex thalli lill-attur jidhol u juza l-facilitajiet tad-Dragonara Casino bhal kull membru tal-pubbliku iehor.

Bl-ispejjes kontra s-socjeta` li giet ingunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u l-lista tax-xhieda prezentati mill-attur.

B. ECCEZZJONIJIET:

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tad-Dragonara Casino` Limited li eccepixxa:

Preliminarjament in-nullita` tal-azzjoni attrici stante n-nuqqas ta' talba ghal dikjarazzjoni fis-sens illi d-decizjoni tas-socjeta` konvenuta li twaqqaf lill-attur milli jidhol fid-Dragonara Casino` hija illegali u ghalhekk nulla.

Fil-mertu u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-azzjoni attrici hija ghal kollox infondata fil-fatt u fid-dritt stante li l-agir tas-socjeta` konvenuta li dwaru lmentha l-attur huwa konformi ma' dak li hu mitlub mil-Ligi.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Ghal dawn il-motivi l-Qorti ghandha tichad it-talbiet attrici, bl-ispejjez a karigu ta' l-attur.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti, il-lista tax-xhieda u d-dokumenti prezentati mis-socjeta` konvenuta.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Rat is-sentenza in parte li nghatat fl-14 ta' Novembru 2002 minn din il-Qorti diversament presjeduta u li biha l-

Qorti cahdet l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta` konvenuta bl-ispejjez ta' din l-eccezzjoni kontra s-socjeta` konvenuta.

Xehed l-attur u semma li ilu residenti Malta minn Novembru 1999. Qal li kien jiffrekwenta l-Casino` u meta f'Awissu 2000 mar il-Casino` u pprezenta t-tesserin, it-tfajla li kien hemm fil-bieb qaltlu li ma jistax jidhol, marret ghal xi ufficjal li qallu li peress li kien importuna tfajla li tahdem fil-Casino` ma xtaquhx jidhol. Semma li t-tfalja ta' mal-bieb kienet qaltlu li s-Sur Thornton kien ta l-ordni in segwitu tal-fatt li t-tfajla kienet ghamlet rapport li kien segwiha bil-karozza. Qal li t-tfajla ma kienx jaf x'jisimha u li sal-lum ghadu ma jafx ir-raguni ufficjali dwar l-incident. Qal li hu hass id-dinjita` tieghu offiza.

Wara li gie suggerit l-isem ta' Karen Lombardo qal li hu gieli raha fil-Casino` u kellimha kif kellem lill-impjegati l-ohrajn kollha u li qatt ma kellimha barra l-Casino`. Semma li l-unika darba li ltaqa' maghha kien meta kienu qeghdin it-tnejn fil-karozzi rispettivi taghhom u sellmu lil xulxin fit-traffic lights ta' Portomaso. Qal li hu segwiha ghal zmien twil, ma ftakarx ghal kemm. Seta' kien ukoll fuq suggeriment tal-Qorti li possibbilment anke dam kwarta jsegwiha u mbaghad ipprova jaqbad it-triq lura. Semma li hi qatt ma kienet harget mill-karozza. Qal li hu segwa lil dik it-tfajla pero` mbaghad kien tilef l-interess.

Xehdet Karen Lombardo crupier mad-Dragonara Casino` Ltd. u qalet li lill-attur tafu bhala klijent tad-Dragonara Casino`. Qalet li tiftakru jghidilha li ried ikellimha izda hi ma riditx tkellmu. Semma li darba meta kienet sejra lura lejn id-dar ghall-habta ta' l-4.30am, meta waqfet fit-traffic lights tal-Hilton waqaf hdejha l-attur u qalilha li xtaq ikellimha. Qalet li hi kienet sejra fid-direzzjoni tal-Fgura u hu baqa' jsegwiha. Semmiet li bdiet iddur ma' l-istess blokkijiet biex tevintah izda baqa' jsuq warajha u ghalhekk cemptet lil missierha biex jistenniha fejn il-bieb ta' barra. Meta waslet hdejn id-dar u ra lil missierha qabad irriversja u telaq 'l hemm. Qalet li wara l-incident kienet irrapurtat ix-xoghol u l-ghada kienet ghamlet rapport l-ghassa. Qalet li fuq ix-xoghol ghandhom struzzjonijiet li jkunu friendly man-nies, pero` barra mix-xoghol ma jistghux

jitkellmu mal-klijenti. Giet esebita wkoll kopja tar-rapport mal-Pulizija tad-29 ta' Awissu 2000 li jinsab esebit a fol 45 u 46 tal-process.

Xehed Joseph Lombardo missier Karen Lombardo u qal li xi sentejn u nofs ilu, waqt li kien rieqed cemplitlu t-tifla fuq il-mobile u qaltlu li kienet qed tigi segwita u qaltlu biex jinzel fejn il-bieb ta' barra, kif ghamel. Hi qaltlu li kienet kantuniera 'l boghod mid-dar u meta dahlet bil-karozza hdejn in-naha tad-dar, kien hemm karozza bajda zghira qeghda ssegwiha u fiha kien hemm silhouette ta' ragel qed isuqha.

Xehed l-Ispettur Martin Sammut stazzjonat l-ghassa ta' San Giljan li ipprezenta kopja ohra tar-rapport li kienet ghamlet Lombardo dwar Armando Tramontano fid-29 ta' Awissu, 2000. Qal li fir-rapport jidher illi s-Sinjorina Lombardo kienet allegat illi Armando Tramontano kien segwiha sar-residenza taghha fil-Fgura pero` effettivament follow-up ta' dan ir-rapport ma rrizultax mill-imsemmi rapport. Mir-rapport ma rrizultax illi effettivament ittiehdu xi proceduri pero` seta' kien li ttiehdu proceduri u ma sarx update fir-rapport.

Xehed Stephen Thornton Manager tal-Casino` mill-14 ta' Frar 1999 u qal li Miss Lombardo hi wahda mill-impjegati li kienet tirrispondi direttament lilu. Semma li s-security manager tieghu s-Sur Jason Holder kien assista lis-Sinjorina Lombardo biex taghmel rapport l-ghassa tal-Pulizija skond kif inhi l-procedura normali taghhom. Qal li ssospendew lis-Sur Tramontano milli jidhol u jumejn wara kellmu quddiem il-Casino` u qallu bil-pozizzjoni tal-Casino`. Semma li l-problema kienet barra mill-Casino`, wara li Ms. Lombardo spiccat ix-shift taghha u ma kien hemm ebda rapporti precedentement minn Ms. Lombardo. Qal li mieghu kien ha lill-assistent tieghu li kien xoghol fil-lejl ta' l-incident u li kien ta' Nazzjonalita` Taljana bhas-Sur Tramontano ghax assumma li kellu bzonn traduttur.

Meta l-attur spjega l-pozizzjoni tieghu x-xhud hass li ma kenitx imgieba tajba u li dak kien jaqa' barra mill-

kundizzjonijiet li jaghmlu lill-impjegati taghhom u li l-ligi taghmel fuq l-impjegati tal-Casino` u peress li kien hemm ic-cans li dan jikser il-paci fil-Casino` kienu ssuspendewh. Qalulu li seta' jmur f'xi Casino` iehor imma ma setax imur id-Dragonara. Qal li Miss Lombardo qatt ma ghamlet xi rapport qabel l-incident u semma li s-Sur Tramontano kien persuna regolari li jattendi fuq il-mejda taghha imma din kienet xi haga regolari.

Qal li meta persuna ma tithalliex tidhol, tigi evalwata mill-General Manager is-Sur David Gray u sakemm ikun ghad hemm il-firma tieghu fuq il-formola biex persuna ma tithalliex tidhol, klijent ikun sospiz sakemm il-kaz jigi ri-ezaminat. Qal li s-Sur David Gray ried jiehu d-decizjoni finali fuq il-parir tal-kap tad-dipartiment u possibbilment anke tas-security manager ukoll. Ikkonferma li l-attur kien sospiz malli saru jafu bl-incident u qabel ma semghu l-verzjoni tieghu u qal li dik kienet il-policy normali li jaddottaw. Semma li s-Sur David Gray ma kellimx lis-Sur Tramontano. Qal ukoll li hu s-Sur Gray li jiddeciedi jekk jergghux ihallu klijent jidhol wara incident li ma jkunx ta' natura serja. Semma li fil-present is-Sur Tramontano huwa mizimum milli jidhol u mhux sospiz. Qal li huma lesti jirrikunsidraw il-pozizzjoni tal-kumpanija dwar il-fatt li persuna ma tithalliex tidhol.

Xehed David Gray General Manager tal-Casino` u qal li hu gie involut fil-kaz fl-ahhar meta ha d-decizjoni finali jekk jeskludix jew le lill-attur mill-Casino`. Qal li rcieva rapport minghand il-Casino` Manager is-Sur Stephen Thornton u minghand is-Security Manager. Semma li nfirmawh x'kien gara u kellem lit-tfajla izda ma ltaqax ma' l-attur. Qal li wara li ha d-decizjoni s-Sur Thornton kellem lis-Sur Tramontano u spjegalu d-decizjoni. Qal li d-decizjoni li ha kienet biex jipprotegi t-tfajliet kollha li jahdmu maghhom. Semma li ma kienx se jhalli lill-attur jidhol gewwa qabel ma jkun kellem lil xi hadd mill-management tieghu u li kien gie sospiz u ma thalliex jidhol qabel ma s-Sur Thornton kellem lis-Sur Tramontano. Qal li l-Casino` kien jirrikunsidra l-fatt li persuna ma tithalliex tidhol.

Semma li l-procedura li jaddotta l-Casino` f`kull cirkostanza hi li hadd mill-Managers ma jista' jkecci lil xi hadd. Kullhadd jigi sospiz sakemm ikun hemm id-decizjoni finali tieghu. Sospensjoni definittiva hija meta jkun kellmu lill-persuna u ma jkunux ser ihalluh qatt jerga' jidhol, ovvjament wara li jkun kellmu s-Sur Thornton. Qal li hu ha d-decizjoni finali minghajr ma kellem lill-attur.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

Irrizulta li l-attur kien jiffrekwenta l-Casino` b' mod regolari u darba minnhom bil-lejl wara li ra wahda mill-crupiers (Ms. Lombardo) segwiha bil-karozza sal-Fgura u ma baqax isegwiha biss meta din waslet fejn id-dar u kien hemm missierha jistenniha fejn il-bieb ta' barra. Hu ma ghamel xejn aktar minn dan. Hi ghamlet rapport lill-Pulizija li ma jidhirx li gie segwit b' xi haga ohra, u li s-socjeta` intimata li hadet id-decizjoni li ma thallix lil Tramontano jidhol aktar il-Casino` u ghalhekk giet istitwita l-kawza odjerna. Jinghad li d-decizjoni kienet ittiehdet minghajr ma biss l-attur inghata l-opportunita` jipprezenta l-kaz tieghu u din id-decizjoni sussegwentement giet konfermata mill-General Manager. Fin-nota tal-osservazzjonijiet tal-attur hu ghamel enfasi qawwija fuq li gie vjolat fil-konfront tieghu principju ta' gustizzja naturali u cioe` ***audi alteram partem***.

Is-socjeta` intimata min-naha taghha kkwotat diversi sezzjonijiet tal-ligi mill-Kap. 400, l-Att Dwar il-Loghob, u fosthom semmiet l-artikolu 26 (3) dwar id-diskrezzjoni tad-detentur tal-licenzja dwar id-dhul gewwa l-Casino`. Fin-nota tas-socjeta` intimata jinghad li l-attur importuna tfajla li tahdem il-Casino`. Irrizulta li Karen Lombardo bdiet iddur bil-karozza diversi blokkijiet ta' bini f' tentattiv li tehles mill-attur izda hu xorta baqa' jsuq warajha.

Il-Qorti tifhem il-preokkupazzjoni tas-socjeta` intimata li tipprotegi tfajla impjegata fil-post specjalment meta l-att ta' sewqan warajha kien oppost minnha. Tifhem anke l-preokkupazzjoni tas-socjeta` intimata anke li kieku l-imsemmija Lombardo m' ghamlitx rapport. Tifhem anke li dawn l-impjegati m' ghandhomx ikunu b' xi mod indejqin

bil-klijenti li jiffrekwentaw il-Casino`, u ghalkemm car u tond ma tistax taqbel mad-decizjoni li l-attur gie mwaqqaf milli jidhol minghajr ma nghata l-opportunita` li jinstema', xorta wahda tifhem li l-management kellu jiehu decizjoni temporanja li ma jhallix lill-attur jidhol sakemm jinstema' l-kaz, f' liema kaz kellu jkun prezenti l-attur stess. Fin-nota tal-attur hemm referenza twila ghall-principju tal-**audi alteram partem**. Issem mew il-kawzi ta':

- Felice Pace vs Abela tas-16 ta' Ottubru 1989,
- Ellul Sullivan vs Lino Vassallo noe (Kummerc) tat-2 ta' Gunju 1983, Azzopardi vs Camilleri (Appell Kummercjali) tat-18 ta' Novembru 1987,
- Bezzina vs Bezzina (Appell) tas-26 ta' Awissu 1987,
- Zammit vs Falzon (Appell Inferjuri) tal-10 ta' Marzu 2004,
- Busy Bee Ltd. vs Joseph Said (Appell Inferjuri) tal-21 ta' Marzu 1997,
- Sammut vs Bell tad-29 ta' Mejju 1946,
- Camilleri vs Players, Coaches Complaints Board (PA) tat-23 ta' Novembru 2001.

Issem mew ukoll diversi awtoritajiet izda fil-fehma tal-Qorti l-principju tal-**audi alteram partem** huwa tant evidenti li ma hemmx necessita` ta' elaborazzjoni prolongata dwaru. Is-socjeta` konvenuta kellha obbligu li la l-attur ilmenta mid-decizjoni tisma' x' ghandu x' jissottometti b' mod formali.

Madanakollu l-Qorti thoss wara li semghet lill-partijiet (u ghalhekk f' dan l-istadju ttiehed in konsiderazzjoni l-principju tal-**audi alteram partem**) li s-socjeta` intimata kienet gustifikata li tiehu decizjoni ta' sospensjoni ta' l-attur milli jidhol li kieku l-ewwel semghetu u li tali sospensjoni kellu jkollha terminu definit fid-decizjoni, haga li fil-fatt ma saritx. Infatti l-attur ma instemax u terminu ta' sospensjoni ma kienx hemm impost.

Jinghad ukoll li irrizulta car li dak li s-socjeta` intimata qed tilmenta minnu, sar kollu barra l-Casino` u mhux gol-Casino` u li ormai ghaddew numru ta' snin. Jigi rilevat

ukoll li l-attur huwa cittadin tal-Komunita` Ewropeja u bhala tali jgawdi drittijiet li ghandhom dawn in-nies.

Meta l-Qorti tiehu in konsiderazzjoni l-fatturi kollha fuq esposti, tasal ghall-konkluzjoni li terminu ta' sospensjoni ta' tliet snin kien gustifikat izda certament mhux oltre tali terminu, u li ghalhekk ghalkemm meta giet intavolata l-kawza strettament ma kienx ghadu ghadda dak it-terminu, illum ghadda. L-attur bil-fors li kellu jistitwixxi l-kawza minhabba li ma kienx inghata smiegh formali dwar l-ilment tieghu. L-ewwel eccezzjoni kienet giet deciza minn din il-Qorti diversament presjeduta fl-14 ta' Novembru 2002. Fit-tieni eccezzjoni tas-socjeta` intimata jinghad li l-agir tas-socjeta` intimata huwa konformi ma' dak li hu miktub fil-ligi. Anke jekk stess kien konformi tali decizjoni messha ttiehdet wara li gie segwit il-principju tal-***audi alteram partem***, u ghalhekk tichad l-eccezzjoni msemmija.

Dwar it-talba attrici ghalkemm din ma kenitx gustifikata fil-mument li giet intavolata l-kawza, illum hi gustifikata u ghalkemm il-Qorti strettament thoss li tali citazzjoni setghet giet intavolata aktar tard min-naha l-ohra thoss li kawza tad-decizjoni tas-socjeta` intimata li ma applikatx il-principju tal-***audi alteram partem*** l-attur ma kellu ebda rimedju iehor hlief li jiprocedi billi jistitwixxi l-kawza.

E. KONKLUZJONIJIET:

Ghalhekk il-Qorti thoss li f' dan l-istadju ghandha tilqa' t-talba tal-attur u tordna lis-socjeta` konvenuta biex minn issa 'l quddiem thallieh jidhol u juza l-facilitajiet tad-*Dragonara Casino`* bhal kull membru tal-pubbliku iehor.

Minhabba n-natura tal-kaz spejjez bla taxxa.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----